

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

KANNANOTTOOPYINTÖ: LUONNOS EKP:N ASETUKSEKSI VALVONTAMAKSUISTA

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

TOUKOKUU 2014

1 MIKSI EKP PERII VALVONTAMAKSUN?

[YVM-asetuksen](#)¹ mukaisesti EKP perii vuosittaisen valvontamaksun yhteiseen valvontamekanismiin (YVM) liittyvien tehtäviensä rahoittamiseksi.

Maksulla katetaan kulut, joita EKP:lle aiheutuu sen huolehtiessa YVM:n tehokkaasta ja johdonmukaisesta toiminnasta. YVM:n tehtävänä on

- huolehtia riippumattomasta ja yhtenäisestä pankkivalvonnasta kaikissa valvontamekanismiin osallistuvissa jäsenvaltioissa ja siten palauttaa luottamusta pankkisektoriin
- varmistaa, että euroalueen pankkijärjestelmä on luotettava ja sen toiminta vakaalla pohjalla, sekä edistää rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä ja vakautta Euroopassa
- yhdenmukaistaa valvontakäytäntöjä, mikä hyödyttää valvottavia pankkeja.

2 MIKSI TARVITAAN VALVONTAMAKSUJA KOSKEVA ASETUS?

EKP:n valvontatehtävät rahoitetaan valvontamaksuilla, jotka peritään valvontamekanismiin osallistuvissa jäsenvaltioissa toimivilta pankeilta. Pankit siis maksavat valvontatehtävistä aiheutuvat kulut. EKP perii valvontamaksut pankeilta niiden merkittävyyden ja riskien mukaan.

Valvontamaksuja koskevassa EKP:n asetuksessa määritetään kultakin pankilta perittävän maksun laskentaperusteet.

¹ Neuvoston asetukset (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille.

3 MITÄ HYÖTYÄ YHTEISESTÄ VALVONTAMEKANISMISTA KOITUU?

Kaikkien pankkien tehokas ja yhdenmukainen valvonta euroalueen maissa ja muissa valvontamekanismiin osallistuvissa maissa parantaa osaltaan yleistä luottamusta pankkisektorin toimintaan. Näin kohennetaan pankkien edellytyksiä välittää rahoitusta säästäjiltä niille, jotka tarvitsevat lainaa investointitarkoituksiin, ja edistetään talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä Euroopassa. Lisäksi pankit, joilla on toimintaa useassa valvontamekanismiin osallistuvassa jäsenvaltiossa, hyötyvät tulevaisuudessa huomattavasti valvontasääntöjen vähittäisestä yhtenäistymisestä ja valvontaan liittyvän raportoinnin selkeyttämisestä. Pidemmällä aikavälillä yhtenäisen pankkivalvonnan etuna on lisäksi se, että kun kaikkia luottolaitoksia kohdellaan yhtäläisesti, kustannustehokkaimmat pankit voivat aiempaa helpommin laajentaa toimintaansa maasta toiseen. Näin pankkien asiakkaat hyötyvät lisääntyneen kilpailun vaikutuksista kuten palveluvalikoiman laajenemisesta.

4 KEITÄ YHTEINEN VALVONTAMEKANISMI KOSKEE?

Yhteisen valvontamekanismin muodostavat EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset, ja sen valvonnassa ovat euroalueen kaikki noin 6 000 pankkia. EKP on vastuussa YVM:n tehokkaasta ja johdonmukaisesta toiminnasta sekä merkittävien pankkien että vähemmän merkittävien pankkien valvonnassa. EKP valvoo merkittäviä pankkeja suoraan ja vähemmän merkittäviä pankkeja välillisesti. Sen tehtävänä on varmistaa, että EU:n yhteisiä sääntöjä sovelletaan yhtenäisesti, ja huolehtia vähemmän merkittäviä pankkeja valvovien kansallisten viranomaisten yleisvalvonnasta. Kaikki valvottavat pankit maksavat EKP:lle vuosittaisen valvontamaksun.

Valvontamaksu peritään

- pankeilta, jotka ovat sijoittautuneet valvontamekanismiin osallistuviin jäsenvaltioihin (eli euroalueen maihin tai muihin mekanismiin liittyneisiin EU:n jäsenvaltioihin)
- sivuliikkeiltä, jotka mekanismiin osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet pankit ovat perustaneet osallistuviin jäsenvaltioihin.

Valvottaville pankkiryhmille, joilla on useita sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä yhdessä tai useammassa osallistuvassa jäsenvaltiossa, toimitetaan vain yksi valvontamaksuilmoitus. Maksu veloitetaan pääsääntöisesti siltä yhteisöltä, joka kyseisissä jäsenvaltioissa on pankkiryhmän rakenteessa ylimpänä eli lähimpänä emoyhteisöä.

5 MITÄ PALVELUITA PANKIT SAAVAT VALVONTAMAKSUJEN VASTINEEKSI?

EKP on vastuussa YVM:n tehokkaasta ja johdonmukaisesta toiminnasta. EKP:n jatkuvan suoran valvonnan aste ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten rooli määräytyvät kunkin pankin koon ja riskiprofiilin mukaan.

EKP valvoo suoraan merkittäviä pankkeja. YVM-asetuksen mukaan merkittäviä ovat pankit, joiden varojen kokonaisarvo ylittää 30 miljardia euroa tai on vähintään 20 % suhteessa pankin sijoittautumisvaltion BKT:hen tai jotka ovat pyytäneet tai vastaanottaneet suoraa julkista rahoitustukea Euroopan rahoitusvakausvälineeltä (ERVM) tai Euroopan vakausmekanismilta (EVM). EKP:n suorassa valvonnassa on kustakin osallistuvasta jäsenvaltiosta vähintään kolme merkittävintä pankkia niiden koosta riippumatta. Suurin osa EKP:n valvontakuluista (alustavan arvion mukaan noin 85 % vuosittaisen valvontamaksun kokonaismäärästä) aiheutuu nimenomaan suorasta valvonnasta, ja ne myös peritään EKP:n suorassa valvonnassa olevilta pankeilta.

Yhteisessä valvontamekanismissa kansalliset toimivaltaiset viranomaiset vastaavat vähemmän merkittävien pankkien jatkuvasta suorasta valvonnasta. Koska EKP kuitenkin kantaa kokonaisvastuun YVM:n toiminnasta, se voi antaa kansallisille toimivaltaisille viranomaisille yleisluontoisia ohjeita vähemmän merkittävien pankkien valvonnasta. Lisäksi EKP:n tutkintavaltuudet ulottuvat kaikkiin pankkeihin. Tutkintavaltuuksien perusteella EKP voi myöntää toimilupia tai peruuttaa niitä, pyytää tietoja, käynnistää tutkimuksia ja pankeissa tehtäviä tarkastuksia sekä arvioida määräosuuksien hankintoja. Se voi myös määrätä seuraamuksia sekä ottaa myös vähemmän merkittäviä pankkeja tarvittaessa suoraan valvontaansa johdonmukaisen ja korkeatasoisen valvonnan varmistamiseksi. Vähemmän merkittävien pankkien välilliseen valvontaan liittyvien tehtävien osuus vuosittaisesta valvontamaksusta on arviolta noin 15 prosenttia, ja tämä osuus peritään vähemmän merkittäviltä pankeilta.

6 MITKÄ PANKIT JOUTUVAT MAKSAMAAN VALVONTAMAKSUA? ONKO MERKITTÄVILLÄ JA VÄHEMMÄN MERKITTÄVILLÄ PANKEILLA ERI MAKSUT?

EKP perii vuosittaisen valvontamaksun kaikilta yhteisessä valvontamekanismissa valvottavilta pankeilta. Merkittäviltä ja vähemmän merkittäviltä pankeilta perittävien maksujen määrät kuitenkin suhteutetaan EKP:n valvontatehtävien laajuuteen. Vähemmän merkittävät pankit maksavat valvontamaksujen kokonaismäärästä huomattavasti pienemmän osuuden kuin merkittävät pankit. Alustavien arvioiden mukaan EKP:n suoraan valvomat merkittävät

pankkiryhmät maksavat noin 85 % valvontakuluista. Vähemmän merkittävät pankit (joita on yli 5 800) maksavat siis vain noin 15 % EKP:n valvontakulujen kokonaismäärästä.

7 PIENENEVÄTKÖ KANSALLISTEN VALVONTAVIRANOMAISTEN PERIMÄT VALVONTAMAKSUT?

Kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on tärkeä rooli yhteisessä valvontamekanismissa. Kansalliset valvontaviranomaiset tekevät yhteistyötä EKP:n kanssa merkittävien pankkien valvonnassa ja avustavat niihin liittyvien valvontatoimien valmistelussa ja toteutuksessa.

Lisäksi kansalliset toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat vähemmän merkittävien pankkien jatkuvasta valvonnasta EKP:n yleisluontoisten ohjeiden mukaan. Näistä kansallisten valvontaviranomaisten tehtävistä syntyy kuluja, joita EKP:n valvontamaksu ei kata.

Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat myös mukana tekemässä tehokkaita ja oikeasuhteisia päätöksiä valvontaelimessä.

EKP:n valvontamaksu ei vaikuta kansallisten toimivaltaisten viranomaisten oikeuteen periä kansallisen lainsäädännön mukaisia maksuja omista valvontatehtävistään aiheutuneiden kulujen kattamiseksi. Näihin tehtäviin kuuluu myös muita kuin YVM-asetukseen perustuvia tehtäviä, esimerkiksi kuluttajansuoja ja rahanpesun torjunta. Kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus periä maksuina myös EKP:n valvontatehtävien toteuttamiseen liittyvästä yhteistyöstä ja avunannosta aiheutuvat kulut.

8 MITÄ KULUJA EKP:N VALVONTAMAKSUILLA KATETAAN?

Vuosittaisilla valvontamaksuilla katetaan ensisijaisesti EKP:hen pankkivalvontatehtäviä varten perustettujen uusien organisaatioyksiköiden välittömät toimintakulut. Merkittävien pankkien suoraa valvontaa hoidetaan kahdessa pääosastossa ja vähemmän merkittävien pankkien välillistä valvontaa yhdessä pääosastossa. Lisäksi yhden pääosaston vastuulla ovat molempiin pankkiluokkiin liittyvät yleiset kysymykset. EKP:hen on myös perustettu pankkivalvontaan liittyviä makrovakauden valvontatehtäviä hoitava organisaatioyksikkö ja valvontaelimen sihteeristö.

Lisäksi pankkivalvontaa hoitavat uudet yhteisen pankkivalvonnan toiminnot käyttävät EKP:n muiden yksiköiden tuottamia tukipalveluita. Valvontamaksulla katetaan myös niihin liittyvät kulut. Näitä tukipalveluita ovat esimerkiksi tilojen vuokraus ja henkilöstöhallinto, hallinnolliset palvelut, budjetointi ja valvonta, kirjanpito, sisäinen tarkastus, oikeudelliset palvelut sekä tilastointi ja tietotekniikka. Pankkivalvonnan tarvitsemat tukipalvelut pystytään tuottamaan tehokkaimmin hyödyntämällä EKP:n nykyistä infrastruktuuria.

9 MITEN SIIRTYMÄVAIHEEN KULUT HOIDETAAN?

EKP kattaa valvottavilta pankeilta perittävillä maksuilla kulut, joita sille koituu valvontatehtävien aloittamisesta eli marraskuusta 2014 lähtien.

Valvottavilta pankeilta ei veloiteta siirtymävaiheessa eli ennen marraskuuta 2014 aiheutuneita kuluja. Tällaisia ovat esimerkiksi pankkivalvontamekanismin perustamiskulut ja EKP:lle kattavan arvioinnin toteuttamisesta aiheutuneet kulut.

10 MITEN YKSITTÄISEN PANKIN VALVONTAMAKSU LASKETAAN?

YVM-asetuksessa edellytetään, että maksu peritään pankin korkeimmalla konsolidointitasolla mekanismiin osallistuvissa jäsenvaltioissa ja että se perustuu objektiivisiin kriteereihin, jotka liittyvät valvottavan pankin merkittävyyteen ja riskiprofiiliin (mukaan lukien riskipainotetut varat).

Vuosittainen valvontamaksu muodostuu kahdesta elementistä: kiinteästä vähimmäismaksukomponentista, joka on 10 % kyseisen valvottavien luokan vuosikustannusten kokonaismäärästä, sekä vaihtelevasta maksukomponentista. Pienimpien merkittävien pankkien (kokonaisvarat alle 10 miljardia euroa) vähimmäismaksukomponentti puolitetaan.

Vaihtelevaa maksukomponenttia määritettäessä valvottavan pankin merkittävyys arvioidaan sen varojen kokonaisarvon perusteella ja pankin riskiprofiili (mukaan lukien riskipainotetut varat) sen kokonaisriskin perusteella.

EKP:n vuosittaisen valvontamaksun eräpäivä on aikaisintaan 1.7. Valvontamaksu peritään ennakkoon, ja sen määrä perustuu valvontamaksukautena olevalle vuodelle hyväksytyyn budjetin perusteella laskettuihin vuosikustannuksiin. Jos edellisenä vuonna ennakkoon maksetun määrän ja toteutuneiden vuosikustannusten välillä on ero, EKP palauttaa liikaa maksetun osuuden tai perii lisämaksun.

11 MITEN VALVOTTAVA PANKKI VOI ITSE LASKEA VUOSITTAISEN VALVONTAMAKSUNSA MÄÄRÄN?

EKP julkistaa kaikki vuosittaisen valvontamaksun laskemiseen tarvittavat tiedot.

Seuraavat tiedot julkaistaan EKP:n verkkosivuilla:

- a) EKP:n neuvoston päätös valvonnan vuosikustannusten kokonaismäärästä, joka veloitetaan kultakin valvottavien pankkien luokalta (merkittäviltä ja vähemmän merkittäviltä pankeilta)
- b) varojen kokonaisarvo ja kokonaisriski kummassakin valvottavien pankkien luokassa

c) valvontamaksun laskentamenetelmä.

Yksittäinen pankki voi arvioida valvontamaksunsa määrän näiden EKP:n julkaisemien tietojen ja omien valvontamaksutekijöidensä (varojen kokonaisarvon ja kokonaisriskiprofiilin) perusteella. Valvontamaksuilmoituksessa on erittely asianomaisen valvottavan pankin tai pankkiryhmän valvontamaksutekijöistä.

12 KUINKA SUURET OVAT VUODEN 2015 ARVIODUT VALVONTAKUSTANNUKSET?

Vuonna 2015 valvonnan vuosikustannukset ovat arviolta 260 miljoonaa euroa. Kustannukset jakautuvat suunnilleen seuraavasti: henkilöstökulut noin 60 %, tiloihin liittyvät kulut noin 10 % ja muut toimintakulut noin 30 % (esimerkiksi matkakulut sekä konsultti- ja tietotekniikkapalvelut).

13 MILLOIN EKP RYHTYY LASKUTTAMAAN VALVOTTAVIA PANKKEJA?

Ensimmäinen valvontamaksuilmoitus toimitetaan kesäkuussa 2015, ja sen maksuaika on 30 päivää. Ensimmäiseen laskuun sisältyvät vuoden 2014 kahden viimeisen kuukauden toteutuneet kulut ja vuoden 2015 ennakkoon maksettava määrä.

14 MITÄ TAPAHTUU, JOS PANKKI EI MAKSA VALVONTAMAKSUAAN?

Jos jonkin pankin valvontamaksusta on suoritettu eräpäivään mennessä vain osa tai jos se on jätetty kokonaan maksamatta, EKP aloittaa seurantamenettelyn ja ilmoittaa pankille maksamatta olevan määrän. Tälle määrälle kertyy eräpäivästä alkaen päiväkorkoa, jonka suuruus on EKP:n perusrahoitusoperaatioiden korko lisättyinä kahdeksalla prosenttiyksiköllä.

15 MITEN EKP ODOTTAA VALVONTAKUSTANNUSTEN KEHITTYVÄN AJAN MYÖTÄ?

Siirtymävaihe on vielä meneillään, ja EKP on vasta luomassa valvontaresursejaan. Jatkuvan valvonnan kustannusten kokonaismäärä vakiintuu vasta keskipitkällä aikavälillä. Joka tapauksessa valvottavat pankit voivat luottaa siihen, että varainhoito ja sen valvonta hoidetaan EKP:ssä moitteettomasti kaikilla kustannuslohkoilla. EKP:n tämänhetkinen arvio vuoden 2015 valvontakuluista on 260 miljoonaa euroa.

Vaikka osa EKP:n valvontatoimista saattaa jäädä tilapäisiksi ja toimien laajuus voi vaihdella suurestikin vuodesta toiseen, EKP pyrkii minimoimaan kustannusten vaihtelut, jotta niiden vaikutus valvottavilta pankeilta perittäviin maksuihin olisi mahdollisimman pieni.

16 JOS UUSI PANKKI SAA TOIMILUVAN KESKEN VUOTTA, ONKO SEN MAKSETTAVA VALVONTAMAKSU KOKO VUODELTA? JOS PANKKI LOPETTA TOIMINTANSA KESKEN VUOTTA, VOIKO SE HAKEA MAKSUN PALAUTUSTA?

Valvontamaksu on maksettava siltä osalta vuotta, jonka pankki on kuulunut yhteisen valvontamekanismin valvonnan piiriin.

Uudet toimiluvan saaneet pankit maksavat siis valvontamaksua toimiluvan alkamispäivästä kyseisen vuoden loppuun asti. Pankki, jonka toimilupa peruutetaan, maksaa puolestaan valvontamaksua kyseisen vuoden alusta toimiluvan päättymispäivään asti. Valvontamaksun laskentaperusteena ovat ne täydet kuukaudet, jotka pankki on kuulunut yhteisen valvontamekanismin valvonnan piiriin. Samaa periaatetta noudatetaan silloinkin, jos pankin luokka vaihtuu merkittävästä vähemmän merkittäväksi tai päinvastoin. Jos valvottavan pankin luokka vaihtuu sen jälkeen, kun se on kokonaan maksanut vuosittaisen valvontamaksun, EKP palauttaa liikaa maksetun osan tai lähettää lisälaskun puuttuvasta osasta.

17 PERITÄÄNKÖ EUROALUEESEEN KUULUMATTOMISSA JÄSENVALTIOISSA TOIMIVILTA PANKEILTA VALVONTAMAKSUA?

Myös euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot voivat osallistua yhteiseen valvontamekanismiin. Tällöin jäsenvaltion kansallinen toimivaltainen viranomainen toimii ”tiivissä yhteistyössä” EKP:n kanssa. Myös näissä maissa toimivat pankit ovat velvollisia maksamaan valvontamaksuja EKP:lle.

18 KENELLE EKP VASTAA VALVONTAMAKSUISTA JA VALVONTAMEKANISMISTA?

EKP vastaa toiminnastaan Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle. EKP:llä on velvollisuus raportoida pankkivalvontatehtävistään säännöllisesti, ja se myös vastaa Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien esittämiin pankkivalvontatehtäviä koskeviin kysymyksiin.

Valvontaelimen puheenjohtaja toimittaa Euroopan parlamentille ja euroryhmälle EKP:n pankkivalvontatoimia koskevan vuosikertomuksen, joka sisältää myös tiedon valvontamaksujen määrästä. Euroopan parlamentin ja EKP:n välisessä toimielinten sopimuksessa on vahvistettu,

että valvontamaksujen laskentamenetelmä sekä EKP:n valvontatehtävien budjetti tulee esittää EKP:n vuosikertomuksessa.

EKP:n verkkosivuilla julkaistaan lisäksi tietoja valvontamaksuista ja selvitys niiden laskentamenetelmästä.

19 ARVIOIDAANKO VALVONTAMAKSUJEN PERIAATTEET UUELLEEN LÄHIVUOSINA?

EKP arvioi uudelleen valvontamaksuja koskevat periaatteet ja erityisesti kultakin valvottavalta yhteisöltä ja ryhmältä perittävän vuosittaisen valvontamaksun laskentamenetelmän ja -kriteerit vuonna 2017.

20 MILLAISIA VASTAUKSIA KANNANOTTOPYYNTÖÖN ON ODOTETTAVISSA?

Vastausaika julkiseen kannanottopyyntöön valvontamaksuja koskevasta EKP:n asetusluonnoksesta on 27.5.–11.7.2014.

EKP järjestää asetusluonnoksesta julkisen kuulemistilaisuuden toimitiloissaan Frankfurt am Mainissa 24.6.2014. Videotallenne on katsottavissa EKP:n verkkosivuilla tilaisuuden jälkeen.

EKP julkaisee vastausajan päätyttyä sidosryhmiltä saadut kannanotot sekä kokonaisuudessaan että tiivistelmänä. Lisäksi julkaistaan yleisarvio kommentteista. Euroopan keskuspankin asetus valvontamaksuista tulee voimaan ennen kuin EKP aloittaa valvontatehtävänsä 4.11.2014.